

KRITIKA

Režija podvojitve v dramatikii vsakdana

ODER

Roland Schimmelpfennig:
Zimski sončev obrat.

Režija Juš A. Zidar.

Mala scena MGL.

Premiera 18. novembra.

Pia Brezavšček

Mestno gledališče ljubljansko ima letos očitno posebno formulo: priložnost za domačega režiserja najmlajše generacije plus eden izmed zadnjih tekstov preverjenega sodobnega evropskega dramatika. Trpke Schimmelpfennigove »božične« enodejanke o praznini in nemoči Zimski sončev obrat se je imel tokrat priložnost lotiti mladi režiser Juš A. Zidar. Z didaskalijami, ki se neopazno prelivajo v z notranjimi monologi naphano besedilo, režijsko odpira kup možnih rešitev na skali od gole ubeseditve do subtilne neverbalne uprizoritve. Zidar se odloči za ubeseditve doma la vsega zapisanega, ob tem pa ne črta tudi intenzivne psihološke utelesitve likov, tako da gre bolj kot za kakšno brechtovsko potujitev za podvojitve. To je z vidika igralcev zelo težavna pozicija, saj morajo ves čas sinhrono izgovarjati kodo svojega trenutnega uprizarjanja.

Tudi gledalec je postavljen v zelo aktivno pozicijo, saj ne bere več samo določene uprizoritvene vizije, ampak tudi razliko med izrečenim in izvedenim.

Zanimivo pa je, da se to podvajanje ne ponovi v principu scenografije, kar je v tem primeru dobro, saj predstavo reši tendence šolskosti. Petra Veber, ki se Schimmelpfenniga ne loteva prvič, v ozadje namesto mimezisa pohoštva »razmeroma premožnega meščanskega stanovanja« na mrežne ograje pripne razpela okrvavljenih polo majic, ki spodbujajo gledalca, da na uprizoritev veže asociativne verige, povezane s tiho krivdo, problemi s tradicijo in religijo, aktualno (migrantsko) politiko itd. Od značilnosti in predmetov v stanovanju, ki jih na začetku igre ob recitiranju didaskalij podajo vsi igralci, postavljeni v vrsto na rampi, scenografija v konkretni postavitvi ohrani samo star klavir, ki ga ob prihodu invazivno zasede prijazni, a kot se nazadnje izkaže, v nazorih fašistoidni tujec Rudolf (Boris Ostan).

Hkrati pa je to tudi priročna miza za točenje vina, s katerim Albert – ki je v interpretaciji Jureta Henigmana še posebno zategnjen, »netelesen« intelektuallec, ki v strahu pred socialno interakcijo in v imenu meščanske politične

korektnosti namesto eksplicitne reakcije »mevžasto« tlači ves gnev na svoje tesnobno, alergično telo – spira mešanico tablet. Na njem brezskrbno poseda »nemi« lik, tiha priča, osemletna hčerka Marie (igra jo odrasla igralka Živa Selan, zaradi česar je nekaj situacij posebno in namerno čudnih), ki se pridno uči vzorcev disfunkcionalne družine. Maruša Majer je v vlogi Bettine prepričljiva – morda je ravno njen lik ključ za branje te drame: kljub uspehu je kot ženska prezrta, kljub materinstvu nesrečna, ne prenaša lastne matere (Judita Zidar), sovraži mevžastega moža, išče nemogočo romantično ljubezen v aferi s starim prijateljem (Jaka Lah). Ni vse to utelešen simptom, ki govori o dejstvu, da levica nekaterih ključnih vprašanj v razmerju do tradicije še ni predelala? Ravno v tako družbo potlačenih problemov in nepojasnjenih tesnobe, ki ima ogromno problemov sama s sabo, lahko zlahka in skoraj neopazno, a zato nič manj invazivno vstopajo razni dobrodušni rudolfi (pa trumpi in primci) s končnimi rešitvami. Zidar je ta potencial v tekstu opazil in mu z opisanimi postopki dal veliko prostora in očarljivo izpeljal sicer dvoumni konec, kjer v tekstu ni več jasno, kaj je pijanska halucinacija, kaj pa dejanski dogodek: zadušiti zlo, a s tem (p)ostati zlo. x

Trpke Schimmelpfennigove »božične« enodejanke o praznini in nemoči se je na Mali sceni MGL lotil mladi režiser Juš A. Zidar. Na fotografiji so Jaka Lah, Jure Henigman in Maruša Majer. Peter Giodani